

ΔΩΝΑΤΙΩΝΕΑ Ο. ΣΙΩΝ

ROMANIA LITERARA.

1855

ΦΟΑΙΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΉ

ΣΩΣ ΔΙΡΕΚΤΙΑ

D^{ns} B. Aleksandri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANŌI I. — 1855.

 assi.

Typographia Franceso-Romana.

Recorari N° 36.

279303

ДНШТИИЦАРЕ.

Дпапта окъртмѣре дпкѣвицѣнд Домнѣлѣ В. АЛЕКСАНДРИ воѣа де а скоате за лѣминъ о пѣбликаре перидикъ съв тѣдѣл де „РОМЪНІА ЛИТЕРАРЪ“, Д. АЛЕКСАНДРИ фаче кѣпоскѣт пѣбликѣлѣ четѣтор дѣн церѣле рѣтѣпештѣ къ, де ла 1 Генар 1855, ачеастѣ фоаѣ ва еши регѣлат о датъ пе септѣмѣнъ, къ форматъл ѣѣ ва фѣ ка ачел ал Пропъ шѣреѣ, Фоаѣ шѣицификъ шѣ литераръ че с'аѣ пѣбликат ла анѣл 1844 шѣ къ фѣкаре пѣтѣр се ва алкѣтѣ де кѣте о коалъ шѣ цѣшѣтате.

РОМЪНІА ЛИТЕРАРЪ ва прѣимѣ пѣтѣл артиколе ориѣнале де литератѣрѣ; ѣар кът прѣивеште партеа шѣициѣлор посѣтѣве, еа ва дескѣде колоанѣде сале челор маѣ възне традѣчѣрѣ атѣнгѣтоаре де дескоперѣрѣле фолосѣтоаре а веакѣлѣ пострѣ.

Нѣмерѣде ачестѣѣ пѣблѣкѣрѣ вор кѣпрѣнде фелѣрѣте скрѣерѣ интересанте, прекъм: артиколе дѣн ѣсторѣа Патрѣѣѣ шѣ де економѣе полѣтѣкъ; романѣрѣ наѣионале; дескрѣерѣ де кѣлѣторѣѣ; кѣпѣтѣче понорале, поезѣѣ а лесе шѣ, дѣтрѣн кѣвѣнт, тот че есте менѣт а респѣндѣ лѣминѣ, а адѣче плѣчѣре четѣторѣлор, шѣ а десвола лѣмба ромѣнеаскѣ къ зп кѣп тѣсѣрат шѣ дѣцѣлѣпт.

Д. АЛЕКСАНДРИ фаче кѣетаре тѣтѣрор литераторѣлор ромѣнѣ ка съ вѣе дѣн адѣѣстор фѣѣѣ сале прѣн скрѣерѣле лор: ачеастѣ фоаѣ фѣнд кѣтѣпѣл де дѣтѣлѣнѣре фѣрѣдеаскѣ а тѣтѣрор талантелор дѣн церѣле поастрѣ.

Преѣлѣ съвскрѣерѣѣ, пе зп ан, есте 2 галѣнѣ, плѣтѣѣ дѣпаѣнте.

Съвскрѣереа се фаче ла **Типографѣа Франчесо-Ромѣнѣ**, дѣн злѣца Пѣкѣрарѣѣ, № 36.

Дорѣторѣѣ де а се авона ла ачѣаста фоаѣ вор вѣневоѣ а се адреса ла **Д. Лѣкѣан**, дѣн локалѣл Тѣпографѣѣѣ.

ROMANIA LITERARA.

№ 1.

1. Ianuarie, 1855.

РЪСВАН ВОДЪ.

Fragment din

„РОМЪНИИ СЪБ МИХАИЪ ВІТЕАЗЪЛ“

de

N. БЪЛЧЕСКЪ.*)

НОТА. Стефан Ръсван intrase de timp în slujbă, în armia polonă, și deosebinduse printre vitejii neobicișiti în răsboiul Polonilor cu Măscalii, фх, din simplul soldat, rădica la челе mai înalte trepte ostășești de Країл Полоніеі, Стефан Баторі. În зрѣтъ, întоркѣндесе în Молдова, întrѣ в слѣжа Домпнѣлѣ де атѣнѣ, Арон Водѣ, каре им нѣми Агѣ шѣі дете команда гѣардіеі sale де Ѣнѣрѣ. Ла апріліе, ан. 1595, Арон Водѣ фх pestsrnat din скѣзнѣл domnieі prin аѣісторѣс де оасте трі-мѣсѣ де Сиѣіsmѣнд Баторі, принѣл Ардеа-лѣлѣі, шѣ дѣс în inkisoare ла Алвінѣі знде

imii sfârșii vieađa (1597). Ага Ръсван, prin strelăcuta sa penstăgie militară și prin аѣі-торѣл че дете ла арестіреа лѣі Арон Водѣ, іsбѣті а фѣ нѣміт Domn ал Молдовеі сѣс сѣ-zeranitatea prinѣлѣі Ардеа-лѣлѣі. — În лѣна лѣі Аѣгѣсѣт, ачелѣіамі ан, Ръсван Водѣ insouit de 2300 pedestraші, 800 кѣлѣредѣ шѣ 22 тѣнѣрѣ, porni în Ардеа-л спре а се зні кѣ Баторі, шѣ а се omiі impregnă, într'аѣісторѣл лѣі Мѣхаіѣ Водѣ Biteazăl, împotriva лѣі Sinan Паша каре intrase în Цеара-Ромѣнеаскѣ. Ръсван се део-себі фоарте мѣлт într'ачест ресвоіѣлѣі шѣ маі кѣ samă ла лѣзареа Тѣрговештеі шѣ а Цісрѣіѣлѣі. Dar не кѣнд ел лѣпсіа din Молдова, Хатман-лѣл Полоніеі Ioan Zamoiski кѣ ніште воіерѣі рѣвеѣі шѣ кѣ мѣлѣт оасте гѣсірѣ прілеј де а інтра în цеарѣ шѣ а пѣне Domn пе Ieremia Мовілѣ. Дѣлѣ сѣіршіреа ресвоіѣлѣі кѣ Sinan Паша, Ръсван Водѣ, аѣіstat de принѣл Ардеа-лѣлѣі, інчеркѣ а'шѣ редобѣнді тронѣл.

SiŃismănd Batorі ѣмплѣсе Еѣропа де плѣп-церіле sale азѣпра Полоніор, pentrѣ фап-

*) Николаіѣ БЪЛЧЕСКЪ, кѣвоскѣт шѣ мѣлт естїмат де пѣвлікѣл літерар дѣ тоатѣ Ро-мѣнімеа, сѣлїт акѣма доі анї трекуѣі де кѣнд с'аѣ стѣне, пентрѣ пріетініі сеі чеі маі де апроа-не, дѣтокмаі ка о лѣшілѣ дѣлче дѣтр'ѣн гро-зав дѣтѣперік! Жѣне ѣнкѣ шѣ де тѣмнѣрѣіѣ челеврѣ prin дѣделеннічїрїле sale де історіе, Бълческѣ аѣ пѣвлікат чел денѣтѣіс продѣкт ал талантѣлѣі сеѣ дѣ колоанеле Фоіеі шѣтен-ѣоїче шѣ літераре: а зїче дечї кѣ дїп інілѣ рос-тїм дѣрероаса лѣнѣс че сіпѣенште Ромѣніа літерарѣ, есте а плѣті аїче зн трїбѣт де ре-

кѣпоштінѣл пентрѣ зѣл дїп жѣніі ромѣні кар-еле маі мѣлт аѣ сѣдїт семїнде де фрѣзоасе родѣрї дѣ кѣтнѣл літератѣрѣі ромѣне.

Бълческѣ аѣ дѣкїе окїі ла Палерма, дѣ 28 Noiembrie an. 1852, фїнд нѣмаі де 33 де анї.

Скріереа кѣ каре се дѣделеннічїа де маі мѣлѣі анї, шѣ пѣлѣ дѣ моментѣл торѣеі, ера: „Е-поха ромѣніор сѣс Мѣхаіѣ Вїтеазăл“ шѣ аѣ ретас нѣмаі дѣ фрагменте ка ачеста чел дѣм астѣлї пѣвлікѣлѣі, ка зн презент де ла о шѣлѣ ізбїтѣ.

теле лор din Молдова. Ел и инвиновѣдїа, кѣ маре кѣвѣнт, кѣ аѣ инпат ин ачeastъ цearъ фъръ сѣ айѣ ничи зп дрепт ши фъръ а фѣ про-вокадї де нимене, нѣмаї ши нѣмаї сѣ о смѣлгъ де сѣз окротїреа са. Императъл Цermanїей пре-кѣт ши Папа, кѣтръ каре маї кѣ деosebїре ел адресe в ин скрїс пѣнцереїе sale, порнїр индатъ солї ши скрїсорї ин прїчина ачeasta ла Країл Полонїей. Императъл скрїсе, ин 30 Октомврїе, ачeastї Країл, рѣгндѣл сѣ стрїче трактатъл че аѣ фѣкѣт кѣ Търчїї импротїва принцълї Ардеалълї, ши сѣ ласе Молдова ин стѣпнїреа лї Рѣсван Водъ¹⁾. Папа прїн скрїсоареа са, дїн 2 Ноїемврїе (1595), мѣстрѣ не Країл кѣ зп топ фoарте аспрѣ, ши инкїеѣ скрїсоареа пропѣнд арбїтраїл сеѣ пентрѣ ачeastъ прїче дїнтре Країл Полонїей ши кѣмнатъл сеѣ, Принцъл Ардеалълї, ка сѣ стър-пеаскѣ дїнтре дѣншїї тоате рѣдѣчїеле амаре де прїгонїрї ши де враїѣ, сѣ ле смѣлгъ ши сѣ ле арѣнче ин фок. — Мѣлт маї аспрѣ фѣ скрїсоареа че Папа, tot интр'ачеа зї, адресѣ лї Zamoiski²⁾. Tot атнчеа скрїсе Папа ши Кардїналълї Andreї Баторї че се аѣла прївеар ин Полонїа, мѣстрѣндѣл пѣрїнтеште кѣчї аїцѣ прѣ Полонї импротїва вѣрълї сеѣ, принцъл Transїванїей, ши порончїндѣї сѣ вїе индатъ ла Рома³⁾. Мїхѣїл Водъ дїн Цeара-Ромѣнеаскѣ трїмїсе ши ел атнчї о ам-басадѣ країлї Полонїей, кареа сосї ла Кра-ковїа ши, ин 14 Ноїемврїе (1595), фѣ прїїмїтѣ ин аїдїенцѣ де Країл⁴⁾. Історїчїї такѣ дес-пре мїсїеа ачeastей амбасадѣ; се дѣ инсѣ ин сокотеалѣ кѣ еа прївїа tot ин прїчина Молдовеї...

I.

Іар вїтеазъл Рѣсван Водъ нѣ аштенѣ сѣ вадѣ ешїтл ачeastор трактатїї де ла каре ел нѣдїн нѣдеїдѣїа, ши хотѣрї а'шї редовѣндї, прїн арме, тронъл че і се рѣнїсе. Кѣ нѣдїнъл аїѣ-

¹⁾ De Thou. T. XII. p. 542. — Cesare Campana, *Historie del mondo*. T. II. p. 897. ²⁾ Reusner, *Collectio epistolarum Turcicarum*. p. 170. Montreux p. 590. ³⁾ Montreux. p. 584. ⁴⁾ Dantiscani, p. 145. — Montreux p. 584.

top de oaste че-ї сосї де ла Сїїїsmѣнд Баторї, ел пѣрчесе спре Молдова, ин 27 Ноїемврїе, (1595)¹⁾, ши трекѣнд мѣнцїї Оїтѣзълї, че деспатїѣ пѣмїнтъл секѣск де цeара Мол-довеї, ин 29 Ноїемврїе лѣл лїмѣл, прїн трї-мїшї сїгѣрї, деспре стареа ши нѣмеръл оштрї-лор де цeаръ ши де Полонїї че аѣеа Іеремїа Водъ. Вѣзѣндѣсе маї слаѣ кѣ нѣмеръл, трї-мїсе индатъ ла Баторї ка сѣї чeаръ зп адаос де оaste, ши маї кѣ сеамѣ зп маї маре нѣмер де кѣлѣредї. Принцъл Ардеалълї, дѣпѣ фѣгѣ-дѣїала датъ, се грѣбї аї импїнї черереа; дар пѣлз а нѣ апѣка ачeast аїѣстор сѣ сосеаскѣ ла хотареле Молдовеї, Іеремїа Водъ кѣ Полонїї се грѣбї а интїмїна не Рѣсван Водъ; ши а-чeasta, кѣ тоате кѣ се ведеа маї слаѣ мѣлт ши кѣ нѣмеръл ши кѣ валора оштрїлор sale декѣт врїѣмашъл, нѣ нѣмаї кѣ нѣ се фѣрї де вѣ-таїе, дар инкѣ о кѣзѣт кѣ вѣрѣвїїе²⁾. Оштрїеа полонѣ, че Zamoiski лѣсase лї Іеремїа Водъ, ин нѣмер де 4000 оаменї, сѣз командa лї Іoан Потодкї, Stapoate de Kamенїцѣ, се аѣла ресѣндїтѣ ин деosebїтеле стадїї ин цeаръ, кѣнд деодатъ Чeанскї, каре се аѣла нѣс де Потодкї кѣ деспѣрїїреа са ин гарнїзонѣ ла Сѣчеаѣа, дeте весте ачeastїа кѣ Рѣсван се апронїеа ин гравъ ши дрепт спре Сѣчеаѣа ин капъл знеї нѣмерoase оштрї³⁾. Лѣгнд ачeastъ весте Іe-remїа Водъ, индатъ прекѣт аѣ пѣтѣт стпїнсе оasteа цeрeї⁴⁾, ши порончї лї Потодкї де а-дѣнѣ ин гравъ тоате реїїментеле sale. Кѣ тоатъ граѣа че нѣсе Потодкї, деаѣеа ісѣстї а се знї кѣ чеата лї Чeанскї, кѣ доѣл чeасѣрї маї їнаїнтеа вѣтълїей⁵⁾. Ера интр'о Дѣмїнїкѣ, 5 Декемврїе (1595), кѣнд Рѣсван Водъ сосї апроане де Сѣчеаѣа ши дeте фaцѣ кѣ дѣш-манъл⁶⁾. Армата лї се алкѣїїа де 4000 педестрамї, чеа маї маре парте вeкїї лї ос-

¹⁾ Хронїчеле помѣне, ин Marasїнл історїк, T. IV. p. 284.

²⁾ Istvanfi. p. 416. — ³⁾ Heidenstein, p. 323. — Niemcevizt.

⁴⁾ Mipon Kostin. — ⁵⁾ Heidenstein. p. 327. ⁶⁾ Mipon Kostin.

таші, къ пѣдині че ĩnrolase de кърѣнд, ши Se-
кѣіі че'ї dase прѣндѣ Баторі; апої о mie къ-
лѣреці армаци къ лѣнчі, даці parte tot de
acesta ¹⁾. Рѣсван Водѣ къ armata sa sosi ne
niște локрї маї ĩnalte de кѣт ачелеа ѣнде
se аѣла стѣнд оастеа протѣвникѣ, ast-ѣел ĩн-
кѣт ea se vedea маї лесне de кѣтрѣ ачѣаста.
Ел ĩші ĩntokmi рѣндѣл вѣтъліеї astѣел: ла
арѣна стѣнгѣ, каре ера апѣратѣ de карре ши
tot апѣратѣл de рѣсвоїѣ, пѣсе чѣнчі sѣте de къ-
лѣреці молдовенї; ла арѣна дреантѣ, каре ера
апѣратѣ de ѣн zid че ĩнчѣеа de ла шанѣѣ-
рїле табереї лѣ ши se ĩntindea мѣлт ĩnainte
пѣлт ĩн табѣра полонѣ, ера кълѣрїмеа дїн Ар-
деал; ĩн чѣнтрѣ венїа доѣѣ батаїоане de пе-
destrїме, дѣпѣ каре ѣрма алте зече, ши апої
рѣтѣшица кълѣрїмеї ши а pedestrїмеї, ка о
ресерѣвѣ. Pedestrїмеа молдованѣ венїа astѣел
ашезатѣ тоатѣ деснре арѣна стѣнгѣ, ши пе-
destrїмеа Секїлор тарѣші тоатѣ деснре арѣ-
на дреантѣ, спре Шкеї. ĩн toate пѣрїїле се
vedea флѣѣтѣрѣнд steagѣрї: чѣл маї ĩмподовїт
їнсе ера steagѣл кълѣрїмеї; ел пѣрта о фѣрѣмоасѣ
їнскрїпѣїе каре спѣнеа къ Молдова s'аѣ dat
лѣ Рѣсван de Ардеал ²⁾. Ieremia Vodѣ ĩші
їntokmise оштіле de аѣнпра тѣргѣлѣї, ла sat ла
Аренї; ĩар не оштіреа полонѣ че авеа лѣнгѣ
sїне о аѣ tokmit маї ла кѣмп, деснре Шкеї,
сѣѣ ѣн мал че este алѣѣреа къ дрѣмѣл Бїїеї ³⁾.
Рѣндѣїала оштіреї полоне ера ĩн колоане трѣп-
tate, astѣел: ĩnainte sta, ка аван-гардѣ, ĩн лїп-
сѣ de кълѣрїме ѣшоарѣ, о сѣтѣ de Молдовенї;
дѣпѣ дѣншії венїа доѣѣ чете але лѣ Stanis-
las Minski ши Nikolae Zebıdovski; еле ера
ашезате пѣдїн маї ла дреанта пѣнтрѣ къ по-
sїдїеа ера маї бѣпѣ ĩнтр'аколо, ши спре а ле
ѣерї de вѣнт. Astѣел чете.ле лѣ Творзanski
ши Мілевski че се аѣлаѣ ла стѣнга ераѣ пѣдїн
маї 'nainte декѣт дѣнсе.ле; дар маї 'nainte ĩн-

къ се аѣлаѣ батаїоане.ле лѣ Zagarovski че не
se vedeаѣ de чѣлелалте, фїїнд аскѣнсе de фѣр-
тїїкациї. Ла чѣнтрѣ ера Парїдкї къ рѣдїмен-
тѣл сеѣ, авѣнд de реазѣм трѣпеле лѣ Потод-
кї, stapostеле Kamenїцеї, ши а фѣрацїлор сеї
Stefan ши Іаков. Дѣпѣ дѣншії, tot ла чѣнтрѣ,
венїа о трѣпѣ de пѣшкашї аї лѣ Ioan Toma
Droхоеvski, ши лѣнгѣ дѣнса чѣелалтѣ pedes-
trїме sѣѣ komanda лѣ Albert Bitoslavski ши
Andreї Kloпоцкї. Ла стѣнга, ĩмпрецїѣрѣл zї-
дѣлѣї de каре ам поменїт маї sѣѣ, къ се ĩн-
tїndeа дїн табѣра лѣ Рѣсван пѣлт ĩн табѣра
полонѣ, се ашезасе niște тѣнѣрї марї ши ал-
теле de кѣмпїе каре амерїнѣа дреанта лѣ
Рѣсван ши окротїа pedestrїмеа молдованѣ ши
не Kazачї ¹⁾. Дѣчї пѣлт а не апѣка оштіле
протѣвнїче а се апропїеа de вѣтаїеа пѣнтеї, дес-
кѣрккарѣ Полонїї de доѣѣ орї тѣнѣрїле ĩн оас-
теа протѣвникѣ. ѣна дїн ачеле дескѣркѣтѣрї
рѣстѣрѣнѣ не Valentin Цѣце, зѣл дїн канїї
pedestrїмеї лѣ Рѣсван. ²⁾

II

Ieremia Vodѣ се аѣла ла бїсерїкѣ, аскѣлѣнд
лїѣргїа, кѣнд і се дѣте штіре къ оштіле лѣ
Рѣсван се вѣдѣ ши се апропїе de оштіле Цѣ-
реї; ел не врѣ ĩнсѣ сѣ easѣ дїн бїсерїкѣ
пѣлт не се сѣїрші слѣѣба, de ши акѣм се
ацїѣнѣеа хѣрѣдїї лѣ Рѣсван къ оштіле Цѣ-
реї. — Ла ешїреа лѣ Ieremia Vodѣ дїн бїсе-
рїкѣ, ĩндатѣ се ĩнтїмнїѣрѣ Молдовенїї сеї къ
аї лѣ Рѣсван Vodѣ ³⁾. Лѣнта цїнѣ мѣлтѣ вре-
ме ĩнтре ачѣсте ошїї бїтезе пѣлт кѣнд Мол-
довенїї лѣ Рѣсван, фїїнд ĩвїдїї deодатѣ ши de
Ieremia къ оштіле цѣреї ши de Полонїї, фѣрѣ
їмнїнші ĩнаної, ши спїїмѣнтѣндѣсе, се спар-
серѣ ши о лѣѣрѣ ла фѣгѣ. Бѣнѣскѣ зпїї къ
ар фї fost ачѣастѣ спїїмѣнтаре префѣкѣтѣ спре

¹⁾ Heidenstein. p. 323. —

²⁾ Heidenstein, p. 323. — Niemclevitz. — ³⁾ Mipon Kostin. —

¹⁾ Heidenstein. — Niemclevitz. — ²⁾ ibid.

³⁾ Mipon Kostin.

a askande trъdare...¹⁾). Arina стънгъ ши о parte din центрѣ лѣи Ръсван фѣнд астѣел in pisiнѣ, дѣшманѣл ши концентрѣ toate пстѣрѣле азъпра арѣнеї дрепте ши а pedestрѣмеї секъештѣ din центрѣ. Полонїи се рѣнѣдѣ neste oastea знгъреаскъ din арѣна дреантѣ despre Шкеї²⁾... Забрѣдовскї кѣ трѣпа sea ши а лѣи Чанскї, кѣчї ачѣаста се афла атънчї лънгѣ Потогкї, ши Крїстофор Бронїевскї пѣвѣлїрѣ маї їнтѣл neste арѣна дреантѣ а лѣи Ръсван; дар Забрѣдовскї, кѣ tot кѣрацїл че арѣтѣ, рѣнѣдѣсе ла образ ши ла брац, нѣ пѣтеа спрїѣнї issїpea лѣи Ръсван ши ар фї перїт, ел кѣ тоатъ oastea sea, де нѣ грѣбїа Потогкї аї veni їнтр'аїстор. Їнтр'ачѣеа Норїскї кѣ pedestрѣмеа sea ши кѣ пѣшкашї лѣи Бїерсѣовскї їсѣскѣ центрѣ лѣи Ръсван Бодѣ, їн време че skadroанеле лѣи Творзанскї ши Мїлевскї се азѣврлѣ азъпра арѣнеї дрепте їн аїїсторѣ лѣи Забрѣдовскї³⁾. Dinтр'алтѣ parte Ieremia Бодѣ, кѣ фрзтеа оштілор sale, їсѣеште бѣрѣтееште їн коастѣ центрѣ лѣи Ръсван Бодѣ, десконерїт prin pisiпїреа арѣнеї стѣнѣе⁴⁾. Toate ачѣесте їсѣрї їмпрезнате але Полонїлор ши Молдовенїлор сѣартѣ рѣндѣрїле Секїлор карїї ши їнчѣнѣ а се рѣтраѣе їнапої ши даѣ нас дѣшманїлор супре а пѣтрѣнде їн табѣра лор⁵⁾. Їн ачѣестѣ ловїре, сѣб Ръсван Бодѣ кѣзъсе зчїс калѣл; чї їнкѣлекѣнд їн грабѣ алт кал, sїмї сѣ опреаскъ їнапоїѣреа Секїлор, ши о ши опрї пѣїнд їарѣшї вѣтаїеа ла лок⁶⁾. Ел се афла атънчї ла центрѣ, лънгѣ pedestрѣме, їн капѣл кѣреїа рѣспїнсе нѣ дѣшман аѣарѣ din табѣрѣ, ши се крѣдеа авѣрат їн арѣна дреантѣ де кѣлѣрїме, кѣнд ачѣаста, фѣрѣ veste, пѣрѣсїнд тѣнѣрїле, о лѣл ла фѣгѣ. Iste се рѣпѣде Ръсван Бодѣ їнтр'ачѣеа parte, зчїде кїар кѣ тѣна sea не маї мѣлїї din ostашїї сеї, sїлїн-

дѣї а се їнтоарче ла лѣнтѣ; дар sїлїнѣеле лѣї sїnt зѣдарнїче! ши Полонїї анѣкарѣ а кѣспїнде тѣнѣрїле¹⁾. Din ноѣ oastea лѣи Ieremia Бодѣ се їнѣрѣбѣтеазѣ ши кѣде кѣ фѣрїе neste фланкѣрїле oasteї секъештѣ din центрѣ, їн време че Полонїї о їсѣскѣ їн фронт²⁾. Секїї вѣзъндѣсе пѣрѣсїїї де кѣлѣрїме прекъм ши де Молдовенї ши їсѣїїї кѣ атѣта пѣтѣреї de Ieremia, детѣрѣ ши еї dosл³⁾. Ръсван Бодѣ, пѣрѣсїт де оштіре, кѣ пѣїїнї че рѣмѣсесѣрѣ не лънгѣ дѣнѣсѣл, се лѣнтѣ мѣлтѣ време зѣкѣ кѣ чел маї mare кѣрацїѣ че пѣтѣ⁴⁾. Ън ал доїле кал фѣ атънчї зчїс сѣб дѣнѣсѣл; ел сѣрї не алѣл кѣ мѣлтѣ зшѣрїнѣ ши їсѣїа де моарте не тоїї кѣїї аїїзнѣеа пѣлошѣл сеѣ⁵⁾. Че viteaz! strїга кїар дѣшманїї, кѣтѣнд ла дѣнѣсѣл кѣ мїрѣре към стѣсѣмѣц сѣб о плоате де глоанѣе ши кѣ че тѣнѣ воїнїкѣ се анѣра де атѣтеа пѣлоше крѣпте чеї змерїндаѣ кѣ пѣїре. Дар їн сѣїршїїт вѣзъндѣсе пѣрѣсїт кѣ totѣл де аї сеї ши де порок⁶⁾, вѣзъндѣшї тоатѣ табѣра кѣспїнѣсѣ, оштіреа sea рѣслѣїїтѣ фѣгѣнд їн toate пѣрѣїїле... се лѣсѣ ши ел їн воїа пѣїїнїлор крѣдїнчїошї, рѣмашї не лънгѣ дѣнѣсѣл, че кѣзѣтѣ аї мѣнтѣї, ши кѣ їнїма сѣшїеатѣ де о амарѣ дѣрѣре, їнсодїт де дѣншїї, се трѣсе дїн кѣмпѣл вѣтѣїеї!... Еї о лѣрѣр кам супре стѣнѣга ши се їнѣндѣре їн пѣдѣрїї⁷⁾. Полонїї лѣсѣрѣ рѣїментеле лѣи Дрохоїевскї їн табѣрѣ, ши toate челѣлаате prinсѣрѣ а гонї не осташїї лѣи Ръсван⁸⁾, че фѣѣеаѣ, sermanїї! рѣсїнїїї рѣтѣчїнд їн воїа їнтѣмплѣрїї prin мѣнїїї ши prin пѣдѣрїї. Чеї маї мѣлїїї din ачѣештї непорочїїї кѣзѣрѣ їн тѣнїле дѣшманїлор⁹⁾;

¹⁾ Heidenstein. — Niemceviz. — ²⁾ Mipon Kostin. — Istvanfi. p. 416 ³⁾ Mipon Kostin — Heidenstein.

⁴⁾ Niemceviz, — „fortiter quam potuit“ — Istvanfi. p. 416.

⁵⁾ Istvanfi, p. 416. — ⁶⁾ Sed tandem a suis et ab infesta fortuna, desertus“ — Istvanfi p. 416. — ⁷⁾ Heidenstein.

⁸⁾ Heidenstein. — Niemceviz. — ⁹⁾ ibid. — Istvanfi, p. 416.

¹⁾ Istvanfi p. 416. ²⁾ Mipon Kostin. — ³⁾ Heidenstein p. 323. Niemceviz. — ⁴⁾ Mipon Kostin. — ⁵⁾ Heidenstein, p. 323. — Niemceviz. ⁶⁾ Mipon Kostin.

moarte пѣцині авэръ порок а аѣзпце, кѣ ма-
ре грѣѣ, în msnциі Ардеалѣлѣ¹⁾. In таѣра
лѣ Ръсван, фѣкъръ врѣжамшиі мѣлѣ прадѣ.
Еї гѣсирѣ кѣтева тѣнрѣ, toate stindapтеле,
toate авѣреа лѣ Арон Бодѣ, че никасе în
мѣнѣлѣ лѣ Ръсван, ши прادا добѣндитѣ де ла
Тѣрчи ла Тѣрговеште ши ла Цѣзрѣлѣ²⁾.

III.

Кайникѣл Ръсван Бодѣ, дѣпѣ че рѣтчи мѣл-
тѣ време кѣ социі сеї, аѣхнсе supе сеарѣ
înтр'ѣн сѣтѣлѣцъ ѣнде се odini пѣцин, іши skim-
бѣ хайеле ши авої се депѣртѣ сѣѣ окротіреа
попѣї. Îndatѣ sosi în зрѣтѣ-ї, înтр'ачел sat,
niште Полонї trimiші de Ieremia Bодѣ ка сѣл
каѣте. Газделе лѣ, сѣпрїѣте де вечинї, карїї
ле мѣстра кѣ аѣ прїїмит дѣшман în касѣ, се
вѣзърѣ сіїте а destѣнзи în котро аѣ апѣкат
фѣгарїї... Астѣл ачешї nenporочїцї фѣрѣ în кѣ-
рѣнд аѣхншиі în кале ши prinшиі нѣ фѣрѣ о
лѣнтѣ воїнікоасѣ, în каре Ръсван Бодѣ фѣ рѣ-
нит, іар зурѣлѣ Mateїѣ Sekїел, че komanda пе-
ste патрѣ sste кѣлѣрѣцї, ши Еліе Ракочї, ве-
кїлѣ соц а лѣ Ръсван în oastea лѣ Арон Во-
дѣ... кѣзърѣ морцї імпрезѣнѣ кѣ алцїї. În-
тре prinшиі се аѣла зп фрате ал лѣ Ръсван,
vїstїерѣл ши логотѣтѣл лѣ, зп воїер mare, ши
анѣме Калашт, імпрезѣнѣ кѣ алцїї воїерї Мол-
довенї ши капете din Sekїї. Адѣши înaintea
лѣ Ieremia Bодѣ, Ръсван ши кѣ социї лѣ се
пѣртарѣ, în кѣмпїта лор nenporочїре, кѣ toate
вреднїчїеа ши кѣрацїлѣ кѣвенїт. Ла toate în-
требѣрїле че лї се фѣкѣ, еї тоцї рѣснѣсерѣ
prin о тѣчере мѣндрѣ ши despрецїзїтоаре³⁾.
Кѣтева зїле în зрѣтѣ, пе ла іѣмѣтатеа лѣнѣї
лѣ Декемвріе⁴⁾, Ieremia nesokotїnd ши лецї-
ле рѣсвоїѣлѣ каре sѣїндескѣ persoana зпїї
прїнс, ши лецїле оменїреї, osїнді пре тоцїї
prinшиї ла moarte! Кѣ о крѣзїме îngrozїтоа-

ре ел порочї а пѣне маї ѣнтѣлѣ пе Ръсван
ла казѣл! авої пѣсе de-ї тѣїѣ пѣсѣл ши вѣзе-
ле¹⁾, дѣпѣ кѣм ера обїчѣїлѣ цереї а се фа-
челор че ле ешїа нѣме de Domnѣ; ши дѣпѣ
че іа трасе în цеапѣ, арѣтѣндѣл астѣел, прї-
велїште де јале! ла armie ши ла тоцїї локѣиторїї
цереї²⁾, кіар în мїнѣтѣл în каре мѣлт nen-
porочїлѣ Ръсван Бодѣ ѣмеа де дѣрерї пе цеа-
пѣ, о! крѣдѣ барбарїе!... адѣсерѣ пе фрателе
сеѣ înainte-ї деї се тѣїѣ каѣл. Ла ачѣастѣ
воїере, дѣререа морцїї фрателѣї сеѣ адѣо-
гѣндѣссе ла дѣререа кїнѣрїлор sale. Ръсван се
рѣдїкѣ, сѣрї din цеапѣ, întınсе браделе кѣ-
тре драгѣл сеѣ фрате ши, înтр'ачѣаста мїшка-
ре, іши де те сѣфлетѣл!... Дар сѣ îнтоарчем маї
вїне окїї де ла ачѣаста крѣнтѣ прївелїште че
рескоалт ініма... Фѣрѣделеце зрїчїоасѣ че ва
рѣтѣнѣ о патѣ вечнїкѣ де вечїнште асѣпра нѣ-
мѣлѣ лѣ Ieremia Movїлѣ, кареле о порочї ши
асѣпра Полонїлор, карїї о сѣфѣрїрѣ фѣрѣ імпро-
тивїре, кѣ атѣт маї мѣлт кѣ Ръсван ера prinсѣл
лор! În дрѣмѣл де ла Sѣчеава ла Баїа, ши пѣлѣ
астѣзї се помѣнеште: Movїла лѣ Ръсван Бодѣ,
локѣл ѣнде закѣ оаселе viteазлѣї Domnѣ.

Aстѣел де кѣмпїлїтѣ moarte авѣ ачѣст бар-
бат каре, prin мерїтѣл ши порочїреа sea, се
рѣдїкасе din пѣлѣре пе тронѣл patrieї sale.
Нѣскѣт цїран, дїнтр'ѣн неам osїndїт де вѣ-
кѣрї ла робїе, ел се арѣтѣ, în ачеле времї,
маї patriot де кѣт чеї маї неаошї Молдо-
венї. Ел фѣ ѣнкѣ о довадѣ пѣтернїкѣ маї
мѣлт кѣ în окїї Проведїнцїї нѣ sїнт непоа-
ре ши класе osїндїте! кѣ Еа рѣснѣндеште де-
онопрївѣ îндѣрѣрїле sale прѣсте тоцїї оаменїї фѣ-
рѣ oсевїре де пѣдїе ши класѣ, пѣїнд пе фрѣнтеа
фїекѣрѣзіа печетеа Dѣмнезеїреї, ши деклѣрѣн-
дѣл кѣ дрѣнтѣрї деонопрївѣ, ка тоатѣ оменїреа,
ла лїбертате, ла vїртѣте ши ла адевѣр!

¹⁾ Istvanfi. p. 416. — ²⁾ Heidenstein 323. ³⁾ Heidenstein. —
⁴⁾ Piasecius. p. 152.

¹⁾ Istvanfi p. 416. — Heidenstein. — Niemcevit. ²⁾ Heidenstein
Niemcevit. —

КЪЛЪТОРИИ.

DE LA BAÏONA LA MARSILIA.

1863.

I

Товаръшка меѣ de дрѣм.

Мъ афлам de о лѣпъ ла Биарицъ, тѣргѣшорникъ, пердѣт in фѣндѣл голѣвлѣ de Gaskonia, пе цертѣрле Очеанвлѣ, шѣ имѣ петречеам вилеле интр'о некѣрматъ плѣчере. De ла преаста салонвлѣ меѣ окѣи ми се примѣлѣ фѣръ садѣкъ кѣнд пе албастра шѣ мѣлт мѣреацѣ интиндере а мѣреѣ, кѣнд пе минѣната напоратъ а мѣнцилор Пиренеѣ, кѣнд пе таѣника петѣрѣнире а черѣвлѣ. Инкѣнѣреа меа, ѣртѣнд сборѣл окѣлор, се легѣна пе вѣрѣл арѣнтѣш ал валѣрилор шѣ, лѣнекѣнд пѣлпъ in фѣндѣл орѣзонвлѣ, мерѣеа adese de се опѣа, ка о пасере кѣлѣтоаре, пе катарѣрѣле корѣвѣилор че тречеа in депѣртаре. Кѣте воѣаѣрѣ плѣкѣте ам фѣкѣт астѣел! кѣте цертѣрѣ фѣртоа се ам визѣтат фѣръ а мѣ мишка de пе јѣлц!

Кѣнд ресѣрѣа соареде шѣ интиндеа ѣн вѣл de аѣр пе фаѣа очеанвлѣ, мѣ коворѣам деграбѣ пе малѣл сеѣ пѣсѣнос шѣ мѣ арѣнкам in валѣрѣ; рѣкоареа лор имѣ пѣтрѣндеа трѣнѣл шѣ имѣ прѣчѣнѣа о мѣлѣцѣмѣре несѣнѣсѣ; мишкѣреа лор мѣ легѣла ка пе ѣн копѣл in браѣеле мѣмеѣ sale; инсѣ de шѣ кѣте-одатъ имѣ тречеа пе деасѣпра капѣвлѣ ѣн вал маѣ маре шѣ мѣ фѣчеа сѣ инѣт фѣръ воѣе апѣ амѣрѣ шѣ сарѣтѣ; de шѣ алѣдатъ ѣн ал вал, сѣрѣвѣндѣсе кѣар in пентѣл меѣ, имѣ фѣрѣнѣеа шѣлѣме шѣ мѣ da neste кап, аѣесте мѣчѣ интѣмплѣрѣ адѣоѣеаѣ о поѣѣ мѣлѣцѣмѣре петречеа меле de инѣтѣтор.

Интр'о зѣ инсѣ, мареа фѣинд лѣнѣштѣтѣ шѣ лѣмпедѣ, мѣ депѣртѣѣс de мал маѣ мѣлт де кѣт обѣчѣнѣт шѣ инѣтам пе спѣнаре фѣръ а вѣдеа инѣотро мѣ инѣрѣнтѣм, кѣчѣ окѣи меѣ цѣн-

тиѣи пе болта череаскѣ admirѣаѣ фѣрмеле фѣантѣстѣе але норѣлор.

Deodatъ капѣл ми се чѣокѣи de ѣн алт кап че винѣа спре мал, шѣ карѣмболѣл фѣ атѣ de tape инкѣт мѣ кѣфѣндѣѣс амеѣт пѣлпъ че атинсеѣс фѣндѣл; фѣинд инсѣ кѣ пѣ аѣеам гѣст пѣчѣ декѣм de а рѣмѣнеа аколо, мѣ исѣѣт пѣтерѣнѣк in сѣс шѣ интр'о клѣпалѣ пѣрѣѣс in фаѣа апеѣ болѣинд окѣи de цѣр инѣрѣѣѣр кѣ оаре каре спѣимѣ. Атѣнчѣ вѣзѣѣс кѣар лѣпѣгѣ mine ешѣнд дѣн маре капѣл кѣ каре мѣ чѣокѣнѣсем шѣ каре ера дрѣанѣа прѣпрѣѣта а зѣлѣт инѣр енглѣз.

Ne ѣѣтѣм ѣнѣл ла алѣл кѣ мѣлтѣ мѣрѣре шѣ пѣцѣнѣ мѣнѣе шѣ, инкѣнѣндѣне апоѣ ка интр'ѣн салон, легѣм о ковѣорѣѣре фѣарѣте инѣтерѣсанѣтѣ инѣре ноѣ:

— Фѣрѣмос карѣмбол ам фѣкѣт инѣрѣнѣл!... Очеанвлѣ аѣ сѣлѣѣт de вѣлѣард шѣ капѣтеле поастрѣ de вѣле.

— О! ѣес.

— Те-ам ловѣт таре?

— О! ѣес.

— Имѣ паре фѣарѣте рѣѣ. Те-аѣ кѣфѣндѣат адѣнѣк?

— О! ѣес, пѣлпъ in фѣнд.

— Ка шѣ mine; шѣ аѣ инѣѣѣт чеѣа апѣ сѣратѣ?

— О! ѣес, ка вр'о доѣѣ лѣтре.

— Шѣ еѣ пѣ маѣ пѣцѣн.. Ештѣ енглѣз, д-ле?

— О! ѣес.. дар d-та?

— Ромѣн?

— De ла Рома?

— Ба de ла Молдова.

— Хаѣ!

Трѣѣе сѣ фѣк аѣче о обсерѣаре. In ковѣорѣѣреа енглѣзилор кѣвѣнтѣл аѣѣрмѣатѣв о! ѣес! (аша), шѣ есклѣмарѣеа аѣ! цѣокѣ ѣн рѣл фѣарѣте маре: еле корѣспѣндѣ кѣ карѣкѣтерѣстѣкѣл ѣхѣ, шѣ кѣ познѣшѣл елеѣ! ал Ромѣнѣлор.

Дѣлпъ аѣеастѣ скѣртѣ ковѣорѣѣре, енглѣзѣл

ші еѣ плекарѣм кѣтрѣ мал іноуѣнд вѣл лѣн-
гѣ ааѣл, ші пѣн' а нѣ аѣнѣе товарошѣл меѣ zise:

— M'am skъladat astѣ primъvarѣ ла Kadik-
sa in marѣa Mediteranee ші m'am інекат де
доѣ орі..

— Ші n'ai mъpit niѣi odatѣ?

— Nъ.

— Bravo.. ешті tare ла вѣаѣѣ..

Енглеѣл меѣ інѣнѣ а pиде кѣ мѣлѣѣтпире
ші мѣ інтреѣѣ де кѣношѣам Kadiksa?

— N'o кѣноск ѣнкѣ, іі рѣспѣнсеіѣ, dar am
де гѣнд а плека din Биариѣ peste trei зиле,
pentрѣ ка сѣ інтрепѣнд ѣн воіаѣ in Spania.

— Хаѣ! аі де гѣнд сѣ мерѣі in Spania?

— Dar, am де мѣл дорѣнѣѣ де а ведеа
аѣеастѣ ѣеарѣ пѣнѣ де minъni.

Енглеѣл се опрі пѣѣн іноуѣнд in лок ші
іmі zise: Domnъл меѣ, am фѣкѣт кѣношѣнѣѣ
імпрезнѣ prin ѣн kин неовіѣнѣит, ловѣндѣне
in канѣте ші інекѣндѣне не іѣмѣтате пѣн'а нѣ
не ведеа ла фаѣѣ; toate аѣеате імпредѣѣрѣрѣ мѣ
факѣ а дорі кѣношѣнѣѣа d-тале маі деапроане
ші мѣ індемнѣ а те рѣга сѣ' mі даі воіе сѣ те
ітовѣрѣшеск in кѣлѣторіа d-тале.

Аѣеастѣ пропѣнере неашѣтатѣ мѣ фѣкѣ
ші не mine сѣ мѣ опреск in лок ші сѣ а-
рѣнк ѣн хаѣ енглеѣзеск.

— Bine, domnъле! іі ziseіѣ, нѣ este о лѣ-
пѣ де кѣнд аі vizitat Spania ші акѣм вреі
іар сѣ інѣнѣ аѣест воіаѣ?

— O! іес, дакѣ мѣ примеші ка товарѣш
де дрѣм.

— Te priimesк кѣ mare мѣлѣѣтпире.

— Кѣнд плекѣм?

— Ла 18 а лѣнеі.. адікѣ neste trei зиле.

— Ші ѣнде не інтѣлнѣм in zioa плекѣреі?

— In Баіона, не пѣага де арме.

— Prea bine... adio.

— А реведере.

Еаѣ кѣм се інтѣмплѣ де' mі гѣсіѣ ѣн това-
рѣш де кѣлѣторіе токмаі in фѣндѣл Оѣеанѣлѣ.

II.

Мал-Поѣта.

А treia zi дѣпѣ аѣеастѣ інтѣмпларе, іmі
лѣѣіѣ zioa вѣнѣ де ла вѣтрѣнѣл марінар ка-
ре мѣ гѣсѣдѣсе in време де патрѣ sentъмѣнѣ
ла Биариѣ ші, zikъnd adio мѣрѣѣлѣі Оѣеан,
порпѣіѣ ла Баіона ѣнде аѣнѣсеіѣ дѣпѣ ѣн ѣеас
де кѣле. Fiind іnsѣ кѣ маі аѣеам време де
ашѣтат пѣнѣ ла плекареа Мал-постеі, о ін-
треѣнѣнѣѣіѣ примѣлѣндѣмѣ пѣн ораш кѣ гѣнд
де а гѣсі не поѣл меѣ товарѣш де кѣлѣторіе.

Де ла ѣіокпиреа капѣтелор noastre in si-
нѣл мѣреі нѣ маі dasem кѣ окіі де ел, ші,
prin ѣрмаре, дакѣ n'аш фі шѣіст кѣт е де се-
рѣоасѣ парола ѣнѣі енглеѣз аш фі konsiderat
пропѣнереа лѣі де а мѣ ітовѣрѣшѣі in Spa-
nia ка о пропѣнере фѣкѣѣ in апѣ ші кѣзѣѣ
in валѣѣ. In кѣрѣнд іnsѣ іл зѣрѣіѣ не пѣага
театрѣлѣі ашеѣат ла о масѣ а ѣнеі фѣрмоа-
се кафеделе ші бѣнд ѣн прог фѣрѣнте. Ел
мѣ ашѣтат in kostъмѣл сеѣ де іѣрѣіст, kos-
ѣѣм vrednѣк де іnsemnat prin мѣлѣімеа вѣ-
ѣнѣарелор ші prin мѣрѣімеа вѣѣѣлор.

Кѣм мѣ зѣрѣ енглеѣлѣ іmі dete ѣн Гѣт m op-
nѣнг ші мѣ стрѣнсе де мѣнѣ кѣ о prietenie
каре іmі skъinti деѣетеле.

— Ѣнде мерѣѣм маі ѣnteіѣ? in інтреѣѣіѣ.

— Ла Тѣлѣза ка сѣ vizitъm vestitъл Kapитолѣл.

— Ші де ла Тѣлѣза?

— Ла Nima ка сѣ videm рѣінеде romane.

— Ші in сѣіруит?

— Ла Mapsilia ка сѣ не імѣѣркѣм pentрѣ
Spania

— Фоарте bine; іnsѣ нѣ сокоѣі к'ар фі ma
simпѣл, fiind кѣ не гѣсім не марѣінеа Spa-
nieі, сѣ інтрѣм індатѣ не пѣмѣнтѣл еі?

— Кѣ адеѣѣрат ар фі мѣлт маі simпѣлѣ;
dar нѣ' mі плаѣе сѣ фак ка тоатѣ лѣмеа. Еа-
ѣѣ планѣл ѣе пропѣн: Де ла Mapsilia мер-
ѣем де vizitъm тоатѣ koasta Spanieі: Бар-

челона, Валенція, Картагена, Малага, etc, пъль ла Цибралтар. De аиче не îndрептъм спре Kadiksa ші де ла Kadiksa інченем аде-вѣратѣл пострѣ воіај ін Spania, vizitând Sevilla, Кордова ші Grenada. Пе зрмѣ ајзн-цем ла Madrid знде не оприм кѣтъ вре-ме не-а плъчеа пъль а нѣ не інтоарче ін Франція. Acest план љ sokot маі нимерит... інсѣ, дакъ вроешті сѣ тречем індатѣ мѣн-ціі Піренеі, еѣ сінт гата сѣ те зрмезѣ опі пе знде веі мерѣе.

— Планѣл d-tale este преабѣн ші їмї пла-че кѣ атѣт маі мѣл кѣ еѣ ам обичеіс а кѣ-лѣторі фѣрѣ марш-рѣтѣ хотѣрїтѣ де інainte, чї пѣмѣї дѣпѣ îndемнѣрїле фантасїеї меле. Ai-deci дар не ла Marsilia ші сѣ не фїе кѣлѣ-торіа ферїчїтѣ!

— Ол раїт! рѣспонде товарѣшѣл меѣ... шї амѣндої веселї, sprinteni ка нїште школарї ін ваканціе, не дѣчем ла Малпостѣ, не сѣим ін трѣсѣрѣ шї влекѣм дїн Баїона пе ла 11 чеасѣрї.

Каїї порнескѣ ка нїште змеї, павелїле рѣсѣ-пѣ шї скѣнтеаѣзѣ сѣѣ пїчїоареле лор, шї ін кѣрѣнд ѣмбеле ораше Баїона шї Sent-Eспри, депѣрѣїте прїн рїѣл Адѣр, ретѣнѣ ін зрма поастрѣ кѣ фортіфікѣрїле лор плїне де тѣнѣрї.

Dintre toate кїнѣрїле де кѣлѣторїе чел маї плѣкѣт шї маї комод este фѣрѣ індоеалѣ Мал-постѣ; шї дїнтре toate воїајѣрїле дїн Европа знѣл дїн челе маї фѣрмоаѣ este воїајѣл де ла Баїона ла Тѣлзаа ін departamentul пѣмїт Bas-Pїренеї.

Малпостѣ нѣ прїимеште декѣт дої кѣлѣторї, фїїнд менїтѣ а дѣче кореспонденціїле кѣ чеа маї маре ренеѣїзне; еа фаче tot дрѣмѣл ін фѣга калор, зї шї поанте, фѣрѣ а се опрі-нїкѣїре маї мѣл де чїнчї мїнсте. Кѣлѣторїї треѣже дар сѣ се інпрїїеаскѣ а лѣа кѣ еї про-вїзії, кѣчї алмїнтере ар фї еспншї а ретѣнѣ пемѣнкадї шї пѣвѣзцї 24 де чеасѣрї інтреї,

їмпреѣїзѣре крїїкѣ че este фоарте вѣтѣмѣ-тоаре entssiasmѣлї.

Шосеоа трече де-а лѣнѣл мѣнѣїлор Піре-неї ін мїјлокѣл знѣї шїр пекѣрмат де грѣдїнї фѣрмоаѣ, де лївезі їмбелшѣрате шї де кѣм-пїї рекорїте прїн рїѣрїле Адѣр шї Гава. Опі їнкотрѣ се їндреапѣтѣ окїѣл, їнтѣнеште прїве-лїшї романтиче, kastelѣрї поѣе шї елеганте, паркѣрї плїне де о веселѣ вердеаѣцѣ. ін вре-ме че фѣндѣл орїзонѣлї este кѣспїнс де мї-пѣнѣта пѣлорамѣ а Піренеїлор. Adaortѣ пе лѣнѣгѣ ачесте о клїмѣ плѣкѣтѣ, зн чер лїмпе-де шї алѣастрѣ, о шосеа кѣратѣ, о трѣсѣрѣ комодѣ їнхаматѣ кѣ чїнчї змеї воїнїчї, шї о їнїмѣ воїоасѣ де кѣлѣтор.. Че poate дори зн ом маї мѣл pentрѣ ка сѣ фїе мѣлѣмїт шї сѣ зїте toate пекѣзѣрїле вїедеї?

Товарѣшѣл меѣ пѣреа пѣтрѣнс де о адѣн-кѣ мѣлѣмїре сѣфлетеаскѣ шї інченѣсе а кѣлѣ-та о арїе енглезеаскѣ фоарте орїѣналѣ, де шї пѣдїн армонїоасѣ. Каїї сѣзѣрїї де ачел кѣлѣ-тїк алерга кѣл-че пѣтеа; роѣїле сѣзѣра пе пѣтрїшѣл лѣчїѣ ал шоселеї; клопоѣеї анїнаѣї де грїле хамѣрїлор зѣрѣїа весел; посташѣл покнїа дїн вїчїс неконтенїт шї глѣмїа кѣ toate пѣвестїле че їнтѣнїа пе дрѣм; копачїї де пе марѣїнеа шоселеї фѣѣеа ін зрма поастрѣ ка о арміе пѣсѣ ін рѣсїпѣ, їар ної, лѣнѣїїї пе перїнїле трѣсѣреї, фѣмат кѣ плѣѣре ѣїгарете шї прївїам прїн фѣмѣл лор алѣастрѣ кѣмнїїле шї мѣнѣїї кѣре пѣреа кѣ се їнѣвѣрѣскѣ їмпре-ѣїзѣрѣл пострѣ.

Дѣпѣ пѣдїнѣ тѣчере, товарѣшѣл меѣ шї еѣ не зїтарѣм маї кѣ лѣзѣре-амїнте знѣл ла ал-ѣл, кѣ гїнд де а фаче о кѣпншїнѣцѣ маї де апроане шї, дѣпѣ зн ексамен десѣвѣршїт де-вр'о чїнчї мїнсте, ретѣнѣд мѣлѣмїїї де фї-зіонїа поастрѣ, їнченѣрѣм а грї.

(ва зрѣмѣ).

АНДІ 1855.)

Dăn'atâte veacuri negre de dăseri, de vijelie
 Че-ащ трекът фъръ-'нчетаре neste biata Romъnie,

Тъ, ан пощ, че не vestemti?

Biі s'adъci patriei mele, ка о dreantъ resn.лѣтире,
 Паче, глоріе, мърире, либертате, феричіре,

Индърпіле черешті?

Din nocan.л вечінічіеі ештї тх сол де мъргъере?
 Тревзе ка semn de moarte сѣщ ка semn de inviere

Съ те влаstem, съ те-admir?

Ештї prietin, сащ фачї parte din кэмпліції ані де релѣ
 Че-ащ денъs in а лор треакът neste фрънтеа дереї mele

О коронъ de martir?

Ори че-а фї а та меніре, веї гъсі попоръл таре!
 Инфрънтънд ловіреа soarteї кѣ-о нстернікъ ръдаре

Шї кз сѣфлет de Romънѣ.

Къчї Romънъл е intokmaї прекъм слнчеле мъреде
 Каре 'н валъріле мъреї фъртнате шї сѣмеде,

Неклінтіле 'н вечї ретънѣ.

Пе ачесте мъндре дермърі sentinelъ 'naintatъ
 Neamъл nostrъ, фъръ snrijen, in веіере некърматъ

Стъ не лок ла постъл сещ.

Ел де дощъзечї де веакърі ащ трекът prin миї де лънте,
 Дар акъм і-ащ къзът брацъл, і-ащ къзът армеле рънте...

О! нстернік Dămnezeѣ!

Sănt destъле-atъte кінхрі! адъ zioa мъл dopitъ,
 Zi de паче, de търіе ми де глоріе іsвітъ

Пентрѣ-ачест serman попор ;

Пентрѣ-о націе крештінъ каре поартъ-ън mare нъме
 Шї in сѣфлетъ-ї presimте кт'ї кіематъ 'н астъ лъме

Ла зп фаднік viitor.

Фъ ка анъл каре vine съ адъкъ-ън мъндръ soare,
 Съ deskidъ-о кале пощ de marї фанте poditoare

Пентръ neamъл romънеск.

Къчї ел are din vekime о меніре stre.лъчїт!

Ел ащ fost ми вреа съ fie sentinelъ неклінтілѣ,

Пе нъмжнтъл streпомеша!

B. A.

ЗІОРИЛЕ.

Snъne'mi, Elizо, кэм се нъмеште
 Цeana де пърпър че не-orizon
 Се desineазъ кънд се trezemте
 Natъpa тоатъ пар'къ din somn ?

Аша 'нтреbare фъчеам odatъ
 Feticeї влънде че мъ іsвїа,
 Шї кз плъчере цингаша фатъ
 Astfel indatъ жмї ръснондеа:

—„Ziorile, dragъ! ми е прївїреа
 Че indrepenteазъ черъл senin,
 Ка съ мъргъе nenorocїреа,
 Ка съ маї кърме къте-ън săsnin.
 Прекъм о matъ кънд се trezemте
 Imї strїnде фїл.л ла pent зшор,
 Аша ми черъл фъгъдъеште
 Atъnчї natъrei ал сещ amor. “

—„Dar snъne'mi, skъmuo, кэм се нъмеште
 Ачел фок сакръ, dămnezeesk,
 Ачea simđїре че мъ toneште
 Шї айрареа че ещ simđesk ;
 Ачеле шоанте ми палнitare
 Че pentъ mi simте nekontenit,
 Ш'ачеле paze мъргъетоаре
 Че in прївїреа та ам гъsit ?

—„Ziorile, dragъ! ziorї se нъмеште
 Ачел фок сакръ, аapinzetop.
 Ла доъ inimi ел превестемте
 К'а съ pesaїe тїмъл de-amor.
 Пе чер алвастръ кънд се аратъ
 Ziorile, omъл поате спера
 Ла мъргъере шї tot odatъ
 Къ феричїре ва маї гъsta. “

—„Ax! жмї маї snъне кънд се trezemте
 Din somn попоръл inmъртмърїт,
 Кънд vezї къ мїшкъ шї къ пъшеште
 Ка съ s'анъче iar de трїт;
 Snъne'mi атънче кънд се demteantъ
 Din летарцїеа че'л авсорбїа,
 Че persnектївъ жл маї аштеантъ
 Шї че маї поате оаре спера ?

—„Tot in natъръ, tot че vieазъ,
 Мъ креде-акъма, іsвітъл мещ,
 Аре 'нченътъл че лъмінеазъ
 Прекъм iar are сфършїтъл сещ;
 Zioa жмї are ziorile sale,
 Simđїрї плъкъте vesteskъ не-amor,
 Шї либертатеа in а са кале
 Пе-ън попор фаче streлъчїtop.

D. ДЪКЪЛАСЪКЪ.

ХРОНИКЪ.

Събития на 1 декември 1854

Пстериле челе маршале Европа, Франция, Англия, и Австрия, кареле спривенеск аствзи пре Поарта Отоманъ ин дрентриле еи, ащ венит ла о инделелере де а пне тоате стръдс-инделе дор спре а ачае, ктл май кърънд. каптл pessoisли кс Рссия: де ачеа ащ имустерничит не министри дор а тракта импрезъ, ла Виена, десуре о легъминте индаторитоаре ин чеа-че се атинде атл де стареа де фащъ ктл шл де лкарареа ин виитор пентрз ацъндереа скопъли дорит, кареле есте пачеа Европа, пръзматъ не темелии стапориче шл асиръареа ктл стрънчиръиле де фащъ нс се вор май интъмла де а-къма. Легъминтеа ачеста, трактатъ интре деплин-имустерничити Пстерилор алиате шл притине Пордеи Отомане, с'ащ фекст ин 2 Декемврие трекст ла Виена, шл с'ащ нсмит Трактат де алианщ интре Франция, Австрия шл Мареа-Британе. Франция шл Англия зъкъ де ла Мартие, ин 12, аплъли ачестсия, ащ инкисет зп трактат кс Търчия прин каре сжнт легате а'и ашта кс пстериле дор де зскал шл де маре ин pessoisли кс Рссия; ин пстереа ачелъи трактат Статриле челе маршале дин анс еращ асториса ин индрента оштлие дор ин ори-че пент ар сокоти де квиндъ ин кърпнсъл хотарелор импъръидеи Отомане. Тот ин аплъ ачеста, май анои, инкисет шл Австрия зп трактат кс Иналта Поартъ, тракт, дин 14 Иunie трекст, ин пстереа кърсия Императъл Австриеи инсши се индатори де а тримите оштите ин принчателе ромъне спре а сил клар оштлие императъли пссеск де а еми дин-трънсееле. Акъм Австрия, прин трактатъ де алианщ дин 2 Декемврие, се деагъ формал де а аплъра хотареле принчателор поастре ин контра вре знеи ноще къръри дин партеа оштилор рссемти: аша, деопарте, окъпареа принчателор де къртъ оштлие австриене ими аре зп скоп хотърит инкъръштор де феричиреа поастръ виитоаре; де аплъ парте, Пстериле челе маршале кареле ащ алерат интр'ајсторъ Търчиеи вор сз ащъ кс тоателе импрезъ, де а кс 'наинте, изътаре де гръиъ десуре соарта принчателор Дънърие.

Иалъ традъчем аиче челе 7 артиколе але трактатъли де алианщ интре Пстериле Европа кареле динъ аствзи де партеа Пордеи Отомане.

„Art. 1. Иналтеле пърди контракститоаре факщ дин нощ адъчереа-а-минте десуре челе че ащ декларат ин протокоалеле дин 9 Априлие шл дин 23 Маис, аплъли ачестсия, шл ин Нотеле импъртъштите ин 8 Агъст трекст: шл фийнд кс еле шл-ащ пзспат дрентъл де а прозъне, дънре импредиърри, легъминтеле че еле ар пстэ сокоти неапрат де интересъ Европа, де ачела се деагъ де импрезъ, шл зна къртъ ала, де а нс интра ин вре о токмеалъ де паче кс Крптеа импъръеаскъ а Рссии май 'наинте пълъ че нс с'ар лъа, интръ ачеста, о импрезъ хотърипе.

„Art. 2. М. Са Императъл Австриеи дънъ че акъм, ин пстереа Трактатъли инкисет ин 14 Иunie трекст кс I. Поартъ, ащ тримис оштлие сале де ащ окъпат принчателе Молдовеи шл ал Дереи Ромънешти, се индатореште а аплъра хотареле нсмителор принчателе де къртъ ори-че нощ къръаре дин партеа оштилор рссемти; спре ачест сзършит оштлие австриене вор окъпа пентриле де лок неапрат трънчюае пентрз аскти принчателе десуре ори-че атак: де асемenea фийнд кс М. Са Императъл Франчесилор шл М. Са Редина знитъли перат ал Британеи шл ал Ирландеи ащ сзъскрис ин 12 Мартие трекст, кс Иналта Поартъ, зп Трактат прин каре сжнт ин дрентате де а

дече оштриле дор ин тоате пентриле дин кърпнсъл импъръидеи отомане, де ачела окъпареа май-сзс поменитъ нс поате къръина вре о неуринчюасъ импедитаре мишкъреи ли-бере а оштилор англо-франчесе сзщ отомане прин зиселе дерп ин мердереа дор ин контра оштилор сзщ престе хотареле Рссии. Се ва инстига ла Виена о комисие интре деплин-имустерничити Австриеи, Франчеи шл Британеи, къртъ каре ва фл пофитъ шл Търчия а адрои зп имустерничит ал еи, шл каре комисие ва фл инзърчинатъ де а лъа ин черчетаре шл а перъла тоате челе аингътоаре сзщ де стареа афаръ-дин-перълъ (еквентионалъ) шл провизорие ин кареа се ащъ зиселе принчателе, сзщ де неимпедекатъ тречереа деосеителор аринате прин хотареле дор.

„Art. 3. Кънд ар венит зкъръл ла ачела де а се иска ловипе интре оштлие Австриеи шл але Рссии, М. Са Императъл Франчесилор, М. Са Императъл Австриеи шл М. Са Редина ператъли знитъ ал Британеи шл ал Ирландеи, ими дащ фъръдсиндъ, зилъ алъсия, де а фл ин алианщ офенсивъ шл де-офенсивъ, ин ръсвоисл де акъм, шл спре ачест сзърнит вор интръвинда, пре-към вор чере тръвиндиле ръсвоисли, атъла пшъръ де пстери, не зскал шл не маре, шл де аша калитате шл асфелъи мените, дънре към се ва хотърл, сокотиндсе де квиндъ, прин интр'адинс пспере ла кале май пре зрмъ.

„Art. 4. Ин казъл пръвълът прин арт. де май сзс, иналтеле пърди контракститоаре се фъръдсескъ зна къртъ ала де а нс зрими дин партеа Императештеи Кърди а Рссии, пълъ н'ар зрма интр'ачеста импрезъ-инделелере интре дънсееле, ници зп фелъи де индемнаре сзщ прозънере де паче каре ар динти ла инчетаре остлилъдилор.

„Art. 5. Ин казъл кънд рестапорничиреа пълъ оштемти не темейриле арътате ла арт. 1, нс ар фл асиръатъ пълъ ла сзърмитъл аплъли ачестсия, М.-Са Императъл Франчесилор, М. Са Императъл Австриеи шл М. Са Редина ператъли знит ал Британеи шл ал Ирландеи, вор ста а се пне ла кале, фъръ интръзиере, десуре мизлоачеле потривите пентрз зъвърширеа лъкъръли ла каре динтеме алианца дор.

„Art. 6. Австрия, Франция шл Мареа-Британеи вор да ин кз-понтиндъ Трактатъл ачеста Кърдеи пръсиене, шл вор зрими кс мълдъмипе лииреа еи къртъ дънсееле, кънд шл еа с'ар индатори а импрезъ-лкъра спре имплициреа пълъли комен.

„Art. 7. Трактатъл де фащъ се ва интри, шл скимеатъл интръсприлор се ва ачае ла Виена, интр'ен тимп де чинчи спрезече зиле.

Тримис де ла Виена ла Парис шл ла Лондра спре интръипе, акъл ачест инсемнат с'ащ ратификат ла Виена де Императъл ин 14 але ачелеламъ дъни Декемврие, дънре форма канделереи ачеле а Австриеи, фъръдсинд Императъл не кърънтъл сещ чел импъръетескъ кс челе кърпнсе ин трактат лева имплицитъ крединдъ тоате ин тотъл шл фиекаре ин деосебъ— „verbo nostro imperatorio adpromittentes nos omnia et singula... fideliter adimpletuos esse.“—Императъл Франчесилор прин декрет анъме, дат ин 19 ачелеламъ дъни, асемне инкредингеазъ министъръли Дрентъдеи шл министръли Тресилор-дин-Афаръ пспереа ин лкърае а ачестл Трактат. Редина Енглитереи, ин кърънтъл сещ, ла дескидереа Адънърие репрезентандилор ператъли, ин 12 Декемврие трекст, ащ зис кс кс мълдъмипе вестеме кс „Аем-импрезъ кс Императъл Франчесилор, ащ инкисет зп трактат кс Австрия дин кареле аштеантъ инсемнате фолосиндъ пентрз ка-зса комънъ.

J***